

Helsingin yliopiston CEACG-tutkimuskeskus
Siltavuorenpenger 1 A
00014 Helsingin yliopisto
<https://blogs.helsinki.fi/hu-ceacg/>

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Asia: Lausuntopyyntö HE 255/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arpajaislain muuttamisesta

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Helsingin yliopiston CEACG-tutkimuskeskukselta lausuntoa esitykseen eduskunnalle laiksi arpajaislain muuttamisesta.

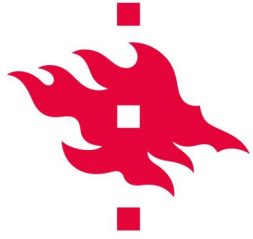
Esityksen keskeisenä ehdotuksena on ottaa käyttöön rahoitusmalli, jossa Veikkaus Oy:n tuotot siirretään vuoden 2024 alusta yleiskatteellisiin budjettivaroihin sekä poistetaan kytkös Veikkaus Oy:n ja rahapeliutuotoilla aiemmin rahoitettujen toimijoiden väliltä. Esityksen mukaisesti tämän on tarkoitus vahvistaa rahapelihaittojen ehkäisyä ja vähentämistä, mutta myös turvata nykyisten edunsaajien rahoitustaso rahapeliuottojen vähentyessä.

CEACG on ollut kuultavana esityksen valmisteluvaiheessa ja lisäksi CEACG on antanut ehdotuksesta hallituksen esitykseksi lausunnon keväällä 2022. Tässä lausunnossa todettiin, että CEACG kannattaa esitystä. Edunsaajien ja rahapeliuottojen välisen kytköksen katkaiseminen on tutkimukseen perustuvan näkemyksen mukaan askel kohti pelihaittojen vähentämistä.

Kannanotto: CEACG kannattaa esitystä. Tutkimusnäytön perusteella ehdotetun muutoksen avulla on mahdollista vähentää pelihaittoja ja vähentää taloudellisia riippuvuussuhteista rahapelaamisesta. Rahapelitoiminnan tuottojen ei tulisi olla peruste rahapelipoliittiselle päätöksenteolle, vaan rahapelijärjestelmää tulee kehittää ensisijaisesti haittojen torjunnan ja vähentämisen perusteella. Tämä on myös Arpajaislain (1047/2001) ensisijainen tavoite.

Perustelut: Tutkimusnäyttö osoittaa, että rahapeliuottojen sitominen edunsaajiin vaikeuttaa haittojen tehokasta ehkäisemistä. Tuottojen korvamerkitseminen edunsaajille tuo edunsaajat osaksi rahapelijärjestelmää ja luo intressejä rahapelitoiminnan ylläpitämiseen ja laajentamiseen. Tuottojen siirtäminen yleiskatteellisiin budjettivaroihin vähentää taloudellisia intressejä rahapelikulutuksen ylläpitämiseksi tai kasvattamiseksi. Rahapelikulutuksen vähentäminen on olennaista rahapelihaittojen vähentämisen kannalta.

Edunsaajaministeriöiden roolin poistuminen arpajaislaista auttaa lisäksi osaltaan vähentämään rahapelien sääntelyn hajanaisuutta ja selkeyttämään rahapelijärjestelmään liittyviä vastuuta ja tavoitteita. Sekä Arpajaislain että rahapelipoliittisen ohjelman mukaisesti rahapelijärjestelmän ensisijaisena tavoitteena on haittojen ehkäisy ja vähentäminen. Rahapelipoliittisten päätösten vaikutukset tulisikin arvioida ensisijaisesti tämän tavoitteen näkökulmasta, eikä tuottovaikutusten perusteella.

Edunsaajien rahoituksen turvaaminen ei tulisi olla millään tavoin sidottu myöskään jatkossa rahapelituottojen tasoon, vaan ainoastaan valtion budjettineuvotteluissa määriteltyihin prioriteetteihin. Ainoastaan perustettavan pelihaittakeskuksen rahoitus rahapelituotoista on kansainvälisesti vertailtuna myös muualla käytössä olevien toimintamallien mukaista, mutta myös tämän osalta on tärkeää varmistaa, ettei määrärahoja sidota rahapeliyhtiön tuottoihin tai tuottotavoitteisiin.

Yhteenvetona: Haittojen vähentäminen ja ehkäiseminen tulee jatkossakin olla arpajaislain ensisijainen tavoite tuottojen sijaan. Rahapelihaittojen tehokas ehkäisy edellyttää kokonaiskulutuksen vähentämistä. Tästä syystä on tärkeää ehkäistä taloudellisia intressejä rahapelituottojen ylläpitämiseen yhteiskunnan eri osa-alueilla. Nyt esitettävä ehdotus Veikkaus Oy:n tuottojen siirtämisestä yleiskatteellisena valtion talousarvioon ja edunsaajien riippuvuuden katkaiseminen rahapeliyhtiön tuotoista tukee tätä tavoitetta.

Helsingissä 17 päivänä tammikuuta 2023

CEACG:n puolesta

Virve Marionneau, yliopistotutkija